Premier

Zürich könnyű marihuánafelhőben úszott, az ég ragyogott, és persze találtam reggel női félcipőt, illetve eldobott harisnyát a ház előtt, ami nyilván valami drámai eseményre utalt, de mégis jó volt az a svájci hét nagyon. Akkor, néhány éve, onnan tudtam meg, hogy itthon vagyok, hogy a ferihegyi újságárus meg akart lincselni, mert rossz helyre álltam. Most hamarabb jött az érzés. Már a gépen szólt az ország. Országom. A néninek igazán kellemetlen arca volt, ha ezt lehet így mondani. De mégis csak akkor szólt oda az ember, amikor zsidózni kezdett. Addig is volt minden, a gyalázás hétköznapi formái, könnyű káromlások és a személyzet szapulása, de zsidózni, azt ne. Hagynánk ezt el, menj haza, otthon az ólban, néni. A másik szomszéd, fiatal hölgy, fölnézett a „Jézus mindenekfelett" című kékfedelű könyvből, s elmosolyodott, hát, uram, máris itthon vagyunk, nem? Az érzés az, hogy valaki, egy magyar, a magyarok úgy általában a saját hátukon keresztül akarják kienni a saját szívüket, szóval ez az érzés megérkezett, velem volt, satöbbi – nos, e képet ajánlom a napi értelmezésre.

Az ember visszajön az óceán másik oldaláról, ha premierje van. Színházi premierről beszélek, ami, tudjuk, mindig ünnep, rémesen komoly dolog, misztérium, és a színészbüfé. József Attila Színház, elég szép név. A művészet világában talán nincs kiszolgáltatottabb, esendőbb fajta a színésznél. De aztán a premier mellett egy másik főhősre, főszereplőre kellet gondolnom, a haza lökdöste ki őt a köz színpadára. Két gyermek apukája sírt a bíró előtt, hogy ő különben épít, és nem érti, hogyan viselkedhetett ilyen csúful a tévé ostrománál, fel nem fogja ezt az egészet, és sír, mint egy taknyos. Azt mondanám tisztelettel, szeretettel, hogy a vérivó vadállat nem ukmukfukk ugrik ki a könyvtárlátogató honpolgár szívéből. A vadállatot nemzeni kell, nevelgetni kell, enni adni, tanítani kell, bizonyos dolgokat sulykolgatni, hosszan, kitartóan, és… és egyszer csak a vadállat jön. Ez itt a felelősség kérdése, amely nem alkotmányjogi kategória, és talán még a legfőbb jogi méltóságnak sincs fogása rajta, már ha akarná fogni egyáltalán, és persze a véleményünkkel artikulálhatunk úgy is, hogy hazánk porcelánbolt, miközben tán mégis inkább alulképzett vegyeskereskedés. Ahol mások a játékszabályok. Ahol a hazugság sem úgy hazugság, és az igazság sem úgy igazság, ahogy. Mellékkérdés, de nem harapja-e meg netán magát a gazdát is az ébredő vadállat?! Válasz: de igen, megharapja. Szóval ott áll aztán apu a bíró előtt, sír a százötven kilójával, hogy most mi lesz a gyerekekkel, amíg ő a börtönben olvassa Tolsztojt?! Hát ez az. Ő nem színészkedik már. Valóban és mélyen kétségbeesett, eddig etették, most a honmentő kéz elemelkedik.

Én, kis kitérővel valódi színészekhez megyek, gyerekkorom ikonjai, hősei ők, és most nézem, hogy a főhősnőm hogy eszi a csirkecombot a színészbüfében. Látom, a lelküket teszik ki a rossz deszkán. És esendőek, és szépek lesznek, mert abba halnak bele nap mint nap, hogy nem szabad belehalni egyetlen mondatba se. Nincs semmijük se, de az a minden.

DARVASI LÁSZLÓ

Állva köszöntötték a nemzet színészét

Helyükről fölállva, hosszan tartó vastapssal köszöntötték *Király Leventét* a szombati kisszínházi premier nézői: a népszerű szegedi művész a Csaó, bambínó Nagypapa szerepében lépett föl, először azóta, hogy a nemzet színésze lett. A bemutató végén a tapsrendet megszakítva, rendhagyó módon *Székhelyi József* direktor „játszotta el" a közönségnek, mi történik a színfalak mögött a premierek után. Minden közreműködőnek megköszönte a teljesítményt, kiosztotta a legjobbaknak járó bélelt borítékokat, majd hatalmas, gyönyörű virágcsokrot „intett be", és átadta Király Leventének. A kitűnő művész meghatottan köszönte meg az ünneplést.

„Nyergelem a korongokat, hogy te jól mulass, én, a lemezlovas"

Retrobuli Tibi bácsival

Tánciskola, állatkert, labdadobálás – mindebben volt részük azoknak, akik szombat éjjel Dévényi Tibor kétórás retropartijára váltottak belépőt. A Boney M-től a Modern Talkingon át a Hungáriáig a 70-es 80-as évek diszkókorongjait pörgette a szakmát 40 évvel ezelőtt kezdő mindenki Tibi bácsija.

Hatvanévesen is frissen pörgeti a korongokat a lemezlovas, Dévényi Tibor *Fotó: Segesvári Csaba*

– Nagyon jó estét kívánok, a mikrofonnál *Dévényi Tibor* kíván mindenkinek jó szórakozást! A legjobban tapsoló természetesen kapja a pontos labdát! – köszönt be szombat éjjel a zsúfolásig megtelt a belvárosi Centrál Kávézó meghívott lemezlovasa, mindenki Tibi bácsija a közönségnek. A retro jegyében Mac & Katie Kissoon Chirpy Chirpy Cheep Cheep című számával csalogatta parkettre a 70-es 80-as évek muzsikáinak kedvelőit. Éjfél után néhány perccel a keverőpulthoz állni nem semmi egy hatvanéves előadóművésznek. Dévényi Tibor erre egy történettel válaszolt.

– Húszévesen még konferálhattam Latabár Kálmánt és Feleki Kamillt, velük jártam fellépni. Feleki Kamill bácsi 80 évesen beszállt a kocsiba, Mátészalkára mentünk a júliusi 40 fokos hőségben. Mondom neki: Kamill bácsi, hát minek kell ez magának? Erre ő azt felelte: Tibikém, szeretem csinálni! Így vagyok ezzel én is.

60 év ide vagy oda, Dévényi Tibor tapsolt, táncolt, dobálta a pontos labdát a közönségnek. A Boney M Rasputin című számát egy Modern Talking egyveleg követte. Dévényi azt mondja, minden jogalapja meg van arra, hogy ezeket a nótákat játssza, hiszen személyesen találkozott mindkét zenekarral, sőt annak idején lemezeiket is ő mutatta be Magyarországon. A műsorból nem maradt ki a rock and roll sem. Gondolatban felcsavartuk a szőnyeget, felszálltunk a limbóhintóra.

Két óra alatt bőven volt időnk szemügyre venni a közönséget. Rockizni kevesen, tvisztelni annál többen tudtak. Igaz, a Hungária számai alatt a táncolókat kenterbe verte egy öltönyös-nyakkendős ősz hajú úr és partnere. – Barátainknál töltjük a hét végét, ők mondták, hogy ma Dévényi itt diszkózik – mondta a fővárosi biztosítási ügynök, *Olasz András*. – Nem hagyhattuk ki ezt a bulit, feleségemmel imádunk táncolni. Ráadásul egy korosztály vagyunk nagyjából, mi is a hatvan felé tartunk... A beszélgetést egy másik pár szakította félbe, aki átgázolt rajtunk „Gyerünk, táncoljunk, kell a tviszt!" kiáltással törtek a táncparkett belseje felé.

Az bizonyos: Tibi bácsi óriási hangulatot teremtett. A retrót szerinte egyetemista fiatalok találták ki, akiknek a tuci-tuci techno zene már nem nagyon adott semmit. Nekik ez a zene hiánypótló.

A retrobuliban nemcsak a számok előadóiról tudhattunk meg számos dolgot, hanem magáról Dévényi Tiborról is. *Gloria Gaynor*, a 70-es évek diszkókirálynője feledhetetlen, I will survive című számát például így vezette fel: „Az 50-es évek szülöttét egy 60 éves DJ konferálja fel, együtt 114 évesek vagyunk, Gloria, I love you!" Ajánlott egy számot egy barátja emlékére is: „Egy évben, egy napon születtünk, 1947. február 11-én, jó évjárat, éljen Máté Péter a felhők között, köszöntsük tapssal minden idők legnagyobb magyar énekesét!" – és felcsendült a Mondd mit ér. A szám végén Tibi bácsitól megszületett az este konzekvenciája: zene nélkül nem ér az élet semmit! De még nem volt vége. Jött Tibi bácsi állatkertje – a Repül a bálna, a Kismalac engedj be, és „a diszkótörténelem legszebb szerelmes dala", a Szállj el kismadár. Az utolsó percekben Tibi bácsi tánciskolájában a Kacsatáncra rophattuk. „1979-et írunk, mindenki ezt táncolja a világon, ez a kacsatánc! Akkor még nem volt madárinfluenza!" Meglepő volt számunkra, hogy a szárnycsapkodós táncra kevesen emlékeztek.

Végül jött egy kis szamba, egy kis szirtaki, újra rock and roll, majd a bulit Dévényi Tibor saját előadású produkciója zárta, A lemezlovas dala. Két óra alatt gyakorlatilag a retrokorszak szinte összes nagy előadóját hallhattuk. A bulit végigtáncoló *Barta Ildi* így foglalta össze a siker zálogát: Dévényi Tibi bácsi bulijában az a legjobb, hogy az ember azt kapja, amit vár. Itt nincs tucituci zene, csak retro, abból is a legjobbak. Aki pedig erre vágyik, és most lemaradt a buliról, egy hónap múlva részt vehet Dévényi Tibor kétórás retropartiján.

NYEMCSOK ÉVA

SZÁZ INGYENJEGY

Dévényi Tibor minden fronton visszatért. Nem csak diszkózik: néhány hete indult Budapesten, a Liget Színházban családi műsora, a Plaza Varieté, amelyben két popsztár, két humorista és két artista szórakoztatja a közönséget. Elindította a Száz ingyenjegyakciót, minden előadásra jegyeket juttat el a hátrányos helyzetű embereknek, akik máskülönben nem tudnának színházba eljönni. A színházigazgatókat arra kéri, csatlakozzanak ehhez az akcióhoz. A Story tévén pedig folytatódik a Tibi bácsi elintézi című műsor.

Sikert aratott a Don Giovanni a nagyszínházban

Réti Attila Don Giovanni, Simon Krisztina Zerlina szerepében *Fotó: Schmidt Andrea*

Ötletes, jó produkció Bagossy László első operarendezése, a Don Giovanni. A népszerű Mozart-operát a hallható kompromisszumok ellenére két szereposztásban is műsorra tudta tűzni a Szegedi Nemzeti Színház.

Bagossy László olyan rokonszenves igényességgel, alapossággal értelmezte, elemezte Lorenzo da Ponte szövegkönyvét, mintha legalábbis Shakespeare-színmű lenne – ez látszik a szegedi operatagozat új Don Giovanni-produkcióján. Minden szerep tudatosan felépített karakter, a jelenetek átgondoltak, ötletesek, világosan követhetők. A zeneileg is rendben lévő előadás elindul valahonnan és el is jut valahová, a rendezőnek és a karmestereknek van mondanivalójuk.

Remek ötlet *Bagossy Levente* díszlete is: a színpadon körbe ér a nézőtér páholysora. A pénteki premieren *Oberfrank Péter* (szombaton *Kardos Gábor*) dirigálásával érzékenyen, pontosan, muzikálisan játszó szegedi szimfonikusok a földszinti színpadi páholyokból szólnak, a szereplők pedig időnként az emeletről énekelnek. A zenekari árok lefedésével előre hozott játéktér középpontja egy körülbelül öt méter átmérőjű porond, amelynek a katedrálisok rózsaablakait idéző, márványos fényű mintázata szakrálissá avatja, kiemeli a teret, ahol a jelenetek többsége játszódik. Az örök körforgást is szimbolizálja a rózsaablak-alaplap, amelyen – mint egy kaleidoszkópban – gyorsan peregnek előttünk az egymást követő képek. Van ritmusa, dinamikája a játéknak, alig van egy-két unalmasabb pillanat a kétszer másfél órában.

A premier címszereplője, *Réti Attila* színpadi hatás szempontjából telitalálat: elhisszük neki, hogy ő a minden nőt meghódító Don Juan. Noha nem klasszikus Mozart-bariton, a nyolc évvel korábbi, Szikora-féle Don Giovanni-produkció óta éneklése árnyaltabbá, sokszínűbbé, érzelemgazdagabbá vált. A Zerlinával közös duettet például roppant bensőségesen, finoman énekelte. A Donna Annaként bemutatkozó *Wittinger Gertrúd* nagy vivőerejű hangjához is jobban illenek a Verdi-, Wagner- és Puccini-szerepek, ám ezúttal is élmény volt hallani kristálytisztán csengő szopránját. A Don Ottaviót nagyszerűen alakító *Kóbor Tamás* igazi Mozart-tenor, kár, hogy a súlyosabb szerepek érezhetően megterhelték már a hangját. Az univerzális *Vajda Júlia* Donna Elviraként is megmutatta: vérbeli énekes-színész, aki szinte bármit képes tisztes színvonalon eljátszani-elénekelni. Tetszett *Altorjay Tamás* Leporellója, *Simon Krisztina* mezzo verziójú, üde Zerlinája, *Cseh Antal* buffó Masettója, *Konkoly Balázs* zengő hangú, valóban szoborszerű Kormányzója.

Az opera vége lett a produkció leglátványosabb, leghatásosabb része. Miután Don Giovanni kezet fog a túlvilági Kőszoborral, visszazuhan a lakoma színhelyéül berendezett porodra. A föld megnyílik, vagyis a hatalmas rózsaablak-körlap meredeken megbillen, és előbb a gyertyatartók, kupák, tálak, majd a kapaszkodni próbáló kalandor is menthetetlenül lecsúszik, azaz a pokol mélyére – a zenekari árokba – süllyed. Ügyes megoldás. A zárószextettben akad még egy váratlan, tragikomikus csavar is: *„Jámbor légy, mert rosszul jársz! / Bárha jó a dínomdánom, / Ámde, lám, a vége gyász!"* – éneklik diadalmasan a tanulságot az „erényes" túlélők. Csakhogy Don Giovanni fityiszt mutat: újjászületve megjelenik az egyik páholyban, és a szemük láttára tesz magáévá egy szőke szépséget...

H. ZS.

A MÁSIK SZEREPOSZTÁS

A szombaton este bemutatkozó másik szereposztás legkiválóbbja a Leporellót alakító *Gábor Géza* volt. Remekül énekelte a Regiszter-áriát, amelynek kitűnő színpadi megjelenítése újabb jó példa a rendező kifinomult lélekelemző képességére. Csak távirati stílusban a többiekről: *Bátki Fazekas Zoltán* elsősorban muzikális, stílusos éneklésével hozza Don Giovannit. Meglepetés a kórusból kiragyogó *Papdi Erika* remek Donna Elvirája. *Merényi Nicolette* Donna Annaként nagy elánnal tért vissza. *Szerekován János* Don Ottaviója lírai finomságával hatott. Hangilag nagyszerű *Kelemen Zoltán* Masettója és *Dér Krisztina* Zerlinája.